

สัตว์ป่าสงวนในสวนสัตว์เชียงใหม่

ฉบับนี้เขียนเพราะมีแรงบันดาลใจ เมื่อเช้าวันหนึ่งเดินเข้าพื้นที่ไปทักทายบรรดาญาติมิตรที่ส่วนจัดแสดงต่างๆ จุดที่ยืนพูดคุยกับพวกเค้าได้นานก็คือสัตว์ป่าสงวนที่มีอยู่ในสวนสัตว์เชียงใหม่ ก็เลยคิดว่า นำเอาเกร็ดที่น่าสนใจของ “สัตว์ป่าสงวน” มาให้ท่านทั้งหลายอ่านก็คงจะดี เพราะขณะนี้ ทัวโลกหันมาให้ความสำคัญทรัพยากรสัตว์ป่ากันมากขึ้น รัฐบาลชุดปัจจุบันก็หันมาเข้มงวด กับเรื่องราวของสัตว์ป่ากันอย่างจริงจังจังๆ ดังปรากฏตามข่าวทางสื่อมวลชนประเภทต่างๆ แล้วนั้น การนำเอาเรื่องราวของสัตว์ป่าสงวนมาเผยแพร่ต่อสาธารณชน ไม่ว่าจะ เป็นนักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนทั่วไปนั้น เพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในด้านความรัก และการให้ความสำคัญกับสัตว์ป่า โดยให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า เพื่อเป็นมรดกของชาติสืบต่อไป

คำว่า “สัตว์ป่าสงวน” ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ฉบับ พ.ศ. 2535 หมายความว่า สัตว์ป่าที่หายาก ตามบัญชี 15 ชนิด ได้แก่ แรด กระซู่ กูปรี ควายป่า สมัน เก้งหม้อ เลียงผา กวางผา สมเสร็จ แมวลายหินอ่อน ละองหรือละมั่ง นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร นกแต้วแล้วท้องดำ นกกระเรียน และพะยูน ทั้ง 15 ชนิด ห้ามมีไว้ในครอบครองอย่างเด็ดขาดไม่ว่าจะเป็นตัวตนที่มีชีวิต

หรือซากทุกส่วนของร่างกาย(ยกเว้นได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้โดยมีไว้เพื่อการศึกษา)

สาเหตุของการใกล้จะสูญพันธุ์ของสัตว์ป่าในประเทศไทยนั้น อันเนื่องมาจากความกดดันในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ การลักลอบตัดไม้ทำลายป่ายังคงมีอยู่ในทุกภาคของประเทศ ดังจะเห็นได้จากการ

กวาดล้าง จับกุม ที่ปรากฏตามสื่อมวลชนประเภทต่างๆ แล้วนั้น ปัญหาที่ตามมาก็คือ การสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า เพราะแหล่งที่อยู่อาศัย ถูกบุกรุกทำลาย การหนีร้อนเข้าไปในป่าลึก ขาดแหล่งน้ำ ขาดแหล่งอาหาร การแย่งชิงต่อสู้จนล้มตาย เป็นสาเหตุที่ทำให้สัตว์ป่าหลายชนิดลดจำนวนลงเหลือหรือไม่ว่าสัตว์ป่าสงวนทั้ง 15 ชนิดไม่ปรากฏว่าพบในป่าธรรมชาติแล้ว เท่าที่พบเห็นเป็นข่าวบ้างเล็กน้อย ก็จะเป็นที่เลื่องลือจัดแสดงในสวนสัตว์ต่างๆ มีบางชนิดที่สูญพันธุ์ไปแล้วคือสมันหรือเนื้อสมัน ซึ่งเป็นกวางที่มีเขาสวยที่สุดในโลก และมีถิ่นอาศัยอยู่ในประเทศไทยเท่านั้น บางชนิดไม่พบอีกเลยในบ้านเราคือ แรด กระซู่ กูปรี นกเจ้าฟ้าหญิงสิรินธร นกแต้วแล้วท้องดำ นอกจากนั้นอยู่ในสวนสัตว์ต่างๆ ที่ใช้ความพยายามอย่างมากในการเพาะขยายพันธุ์เพื่อเพิ่มจำนวนมากๆ จนกว่าจะพ้นภาวะวิกฤตของการสูญพันธุ์ไปจากโลก ก็ใช้ทั้งความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญแขนงต่างๆ และใช้ทั้งเทคโนโลยีทันสมัยทุกรูปแบบ เชื่อว่าสถานการณ์การสูญพันธุ์ของสัตว์ป่าจะต้องดีขึ้นอย่างแน่นอน แม้ต้องใช้เวลายาวนานเพียงใดก็ตามที

ในสวนสัตว์เชียงใหม่มีสัตว์ป่าสงวน 4 ชนิด ได้แก่ เลียงผา(6 ตัว) สมเสร็จ(4 ตัว) เก้งหม้อ(2 ตัว) และนกกระเรียน(3 ตัว) 3 ชนิดสามารถแพร่ขยายพันธุ์ประชากรได้ดี ยกเว้นนกกระเรียนที่นักวิชาการสวนสัตว์และสัตวแพทย์กำลังร่วมกันศึกษาวิจัยธรรมชาติวิทยาของนก และสภาพสวนจัดแสดงที่เราจัดไว้ให้ว่าจะสมดุลง่ายกันมากน้อยเพียงใด ต้องปฏิบัติอย่างไรให้เหมาะสม การหาช่องทางความเป็นไปได้ต่างๆ คงต้องใช้เวลาบ้าง เพราะโดยธรรมชาติของนกกระเรียนแล้ว เป็นนกที่มีคู่ยากมาก ถ้ามีคู่ก็จะ มีเพียงตัวเดียวเท่านั้น ไม่ยอมมีใครอื่น และหากคู่ของตนเองตายก็จะยอมเดี่ยวตายเพียงลำพังไม่มองคู่อื่นอีกต่อไป เออหนอ...ใครจะคาดคิดว่า แม้แต่สัตว์ป่าที่มีความรักที่มั่นคงได้ถึงเพียงนี้ เราชาวมนุษย์มนา(บางคน)สมควรอายุไม่นาน

ลักษณะเด่นของสัตว์ป่าสงวนที่เป็นสาเหตุให้ถูกล่ามีตั้งแต่ เขาสวย หนังสวย นำ เลียงไว้ดูเล่น หรือเชื่อว่าอวัยวะส่วนต่างๆ มีประโยชน์ เช่น เลียงผา หรือที่เรียกว่าพะยูนนั้นเพราะมีเขา และมีเขาคคล้ายกับพะยูน มีถิ่นอาศัยอยู่ตามภูเขาสูงๆ นิสัยชอบปีนป่ายไป

ตามหน้าผาสูงชัน มีเรื่องเล่าขานกันว่าที่เลียงผาถูกล่าอย่างหนักจนเกือบสูญพันธุ์เพราะคนต้องการเอาน้ำมันที่อยู่ตรงต่อมใต้ตา มาใช้เป็นยารักษาโรคภัยต่างๆ ตามความเชื่อมาตั้งแต่โบราณกาล ส่วนเนื้อก็บอกว่าสุดยอดของความอร่อย ดังนั้นไม่ว่าเลียงผาจะอยู่ส่วนใดในพื้นที่ประเทศไทย คนจะตามล่ากันถึงที่สุด(แม้ในปัจจุบันนี้) อีกชนิดหนึ่งคือสมันหรือ เนื้อสมัน เป็นกวางที่มีเขาสวยที่สุดในโลก เพราะมีกิ่งก้านสาขาแตกแขนงเป็นรัศมีกว้าง คนล่าก็เพราะเหตุนี้ จนสมันสูญพันธุ์ไปแล้วตั้งแต่ปี 2475 ปัจจุบันยังมีการลักลอบจำหน่ายอยู่บ้าง ราคาจะสูงมาก เป็นเรือนแสน ก็ยังมีคนต้องการซื้อเอาไปประดับฝาบ้านอวดอ้างให้คนรู้ว่าฉันมีของสวยของดีของหายาก นี่มันเกิดอะไรขึ้นกับโลกใบเล็กของเรากันหนอ...

จริงๆแล้วเป็นเรื่องเก่าที่คงรู้กันมานาน แต่วันนี้มีโอกาสได้เผยแพร่เรื่องราวในหน้าหนังสือพิมพ์ ก็เลยขอใช้โอกาสนี้ถ่ายทอดให้คุณๆ รับรู้ให้ฝังลึกกันลงไปเลย เพื่อจะได้บอกต่อๆ ถึงลูกถึงหลานถึงเพื่อนฝูง วันนี้นี้ยังคงมีการทำลายป่าและสัตว์ป่ากันอยู่นะ ช่วยกันเลิกนิสัยชอบกินสัตว์ป่า เลิกเลี้ยงสัตว์ป่า เลิกนำซากมาเป็นเฟอร์นิเจอร์ประดับบ้าน หันมารักพวกเขาเกิดช่วยกันดูแลสัตว์ป่าด้วยวิธีการง่ายๆ ข้างต้นนี้แหละ...ก็ถือว่าช่วยกันอนุรักษ์สัตว์ป่าไม่ให้สูญพันธุ์แล้วอย่าปล่อยให้ภาครัฐพยายามเพียงฝ่ายเดียวอย่าไรจุดหมายเลยนะ

